

Täysistunto

Perjantai 29.5.2020 klo 10.00—13.17

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräistä maatalouden luopumistuen ansiotulorajaan covid-19-epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä

Hallituksen esitys HE 76/2020 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 5/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

13.04 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämän lakiesityksen tavoite on aika pitkälti sama kuin tuon edellisenkin tavoite eli varmistaa työpanosta ja työvoimaa näissä poikkeuksellisissa oloissa huoltovarmuustavoitteiden toteutumisen näkökulmasta alkutuotannon kannalta kriittisillä aloilla, erityisesti maataloudessa ja puutarha-alalla. Tässä on nyt tavoitteena erityisesti edistää nimenomaan luopumistuen saajien työpanoksen ja osaaamisen hyödyntämistä niin, että heidän kohdallaan työssä ansaitun tulon määrä ei vaikuttaisi maatalouden harjoittamisesta luopuneen oikeuteen saada luopumistukea tämän vuoden loppuun saakka.

Kiinnitin huomiota siihen, että näissä esityksissä on vähän erilaisia määräaikoja. On tietysti luonnollista, että juuri tässä esityksessä katsotaan aikaa sieltä 16.3. lähtien, myös takautuvasti, mutta tässä tuo määräaika ulottuu sitten ihan vuoden loppuun saakka.

Valiokunta tässä mietinnössään myös toteaa, että nämä tehdyt toimenpiteet, joita on siis jo tähän saakka tehty, ilmeisesti tämä toimi mukaan lukien, ovat huoltovarmuustavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisia, mutta huomioon ottaen tiedossa oleva kausityövoiman tarve ne eivät ole riittäviä, ja sen takia valiokunta edellyttää, että edelleenkin selvitetään vielä lisäkeinoja työvoiman varmistamiseksi nimenomaan näille kriittisille aloille huoltovarmuustavoitteiden kannalta. Ja kyllähän sitä huolta edelleenkin tuolta marjailoilta ja muulta puutarha-alalta tulee tästä työvoiman riittävyydestä, joten hallitukselta nyt edelleenkin odotetaan lisää toimia, jotta varmasti varmistettaisiin se, että sato saadaan korjattua ja ne tärkeät työt saadaan siellä maataloilla tehtyä.

13.07 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Arvioni mukaan tämä hallituksen esitys on selvästi potentiaalisin niistä hallituksen esityksestä, jotka tähtäävät suomalaisen tai Suomessa olevan työvoiman käyttöön saamiseen maatalouden kausitoissa tässä kiperässä tilanteessa, jossa nyt ollaan. Tämä arvioni perustuu siihen, että nämä henkilöt ovat tehneet elämäntyönsä maataloudessa ja tuntevat maatalouden kaikilta osin, niin teknisesti, biolo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2020 vp

gisesti kuin jopa taloudellisestikin, eli he ovat tutussa ympäristössä. Siinä mielessä pyrkimys saada heitä näihin töihin on ihan terve, kun ottaa vielä huomioon sen, että luopumistuella olevat ovat hyvin usein kunnoltaan ja iältään vielä siinä vaiheessa, että he hyvin pysyvät näihin raskaisiinkin maataloustöihin.

Hallitus on tehnyt hyviä yrityksiä. Tietysti edelleen odotetaan sitä, että EU- ja Eta-alueiden ulkopuolisen maatalouden työvoiman pääsy tähän maahan sallittaisiin käytännössä rajoituksetta, niin kuin niin monina kesinä on jo sallittu, ja odotan kovasti, että hallitus tässä suhteessa tekisi lisäpäätöksiä. Mutta tästä esityksestä ei voi sanoa kuin hyvää, ja myöskin maa- ja metsätalousvaliokunta on toiminut varsin ripeästi mietinnön laatiessaan. Tämä on tervetullutta lisätuloakin, kun ansiotulorajaa ei enää ole luopumistuen saajilla. Tämä tilanne siis on voimassa vain nyt väliaikaisesti. Heidän luopumistukensahan ainakin on hyvin vaatimaton, keskimäärin noin 1 000 euroa kuukaudessa.

13.09 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Se ratkaisu, mikä valiokunnassa on tehty, on tehty todella nopeasti, ja on ollut tavallaan ilo olla valiokunnassa työskentelemässä. Se yksimielisyys ja -tuumaisuus, mikä tässä on, tähtää juuri siihen, että ne kaikki kivet ja kannot on käännettävä, että me tämän kausityövoiman puutteen voimme korvata. Tämä erityisesti tuo nyt sitä tarvittavaa osaamispotentiaalia sinne tiloille, koska meillä maataloussektorilla on hyvin paljon käytetty ulkomaalaista kausityövoimaa ja nyt kun sitä koetetaan hankkia enenevässä määrin Suomesta ja erityisesti houkutella opiskelijoita kesätöihin, niin silloin siellä pitää olla niitä ammattitaitoisia osaajia, jotka voivat perehdyttää siten näihin maatilain töihin.

Kuitenkin olisi tärkeää ollut hallituksen ehkä vielä ponnekkaammin koettaa saada aikaan ratkaisu, missä lomautettu työntekijä olisi voinut osallistua kausityön tekemiseen ja saanut osan ansiosidonnaista päivärahaa mukaansa siihen kausityön tekemiseen. Kun tämä on kuitenkin työehtosopimukseltaankin melko matalapalkkainen ala, noin 9 euroa tunnilta, niin voi ajatella, että 20 euroa ansaitseva levyseppähitsaaja ei välttämättä ole kovinkaan aktiivisesti lähdössä kausitöihin, kun siinä ei ole sitten ansiomielessä sitä houkutinta. Tämöinen järjestely pitäisi tehdä. Ymmärrän, että ajatellaan, että lomautettu ei pysty sitoutumaan, työskentelemään koko sitä kausityötarpeen aikaa siellä maatilalla, puutarha-alalla, mutta aivan varmasti on niitä lomautettuja ja lomautukseen turvautuneita yrittäjiä, jotka olisivat voineet sitoutua siihen, että henkilön, joka lähtee näihin kausitöihin, olisi ollut mahdollista olla siellä sen kausityöajan tai sitten sopimuksen mukaan, kuinka on sovittu. Nyt tarvitaan luovuutta, sillä syksy on tietysti sitä aikaa, kun satoa korjataan, ja toivoo sopii, että näillä resursseilla, mitä nyt on ollut käytettävissä, syksyllä on jotakin korjattavaa.

Mutta itse näen, että valiokunnan mietintö on perusteltu ja antaa mahdollisuuksia pieneltä osin taas parantaa sitä kausityöntekijävajetta, mitä tiloilla on.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 76/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.